

подарки на младоженцитѣ проваждали и единъ накитенъ овенъ. Подадителитѣ били всички по-заможнички калесани на свадбата. За да се прибере овенътъ отъ кѣщата на подарителя изъ момкови отивали съ свирни и пѣсни. По-отсетнѣ, когато не всѣки ималъ възможность да дава овенъ обичайтъ взѣлъ други характеръ и се запазилъ въ слѣдующитѣ прѣживѣли остатки, който е калесанъ за свадбата и иска да помогне нѣщо за благополучното ѣ свършване, провозда двајсетина гроша младоженцу или на баща му. Тия послѣднитѣ проваждатъ овенътъ както е накитянъ и скришомъ у подарителятъ. Сетнѣ цигуларитѣ отиватъ тамъ, пѣжтъ, свиржтъ, игражтъ и най-подиръ взематъ овенътъ като че той е подарѣкъ отъ тая кѣща.

Поздравления. — Прѣди вѣнчаванъето и на момкови и на момини казватъ въобще „честята ви радость“ на мѣсто всѣко друго привѣтствие. „Честити вѣнци“ се казва на младоженцитѣ слѣдъ вѣнчаваніето. Когато се отива въ черкова казватъ на добъръ часъ; въ понедѣльникъ на момкови казватъ „честита снаха или булка“, а на момини — „честитъ зетъ.“

Вѣнчание и обряди около него. — Въ недѣля става вѣнчанъето въ черкова. Въ тоя день става обрядътъ на бръсненъето, при което се пѣжтъ разни пѣсни, между другитѣ: „Изгрѣ ми ясно слънчице.“

Въ кѣщи да се вѣнчаватъ е непознато. Булката се взема отъ майчини си отъ момъкътъ съ момковитѣ, които по-напрѣдъ ходжтъ за кръстникътъ, който ще вѣнчава.

Счита се за много лошо напущанъето на кръстникътъ и замѣняванъето му съ другиго. „И циганинъ да е, казватъ, той е кръстника и нему се пада да вѣнчава.“ — „Голѣма клетва и неприкопсия постига тогоъ, който се отрѣче отъ кръстникътъ си.“ — Азъ знамъ въ Елена случаи, въ които кръстника си е дарилъ другиму правото като такъвъ прѣдъ надлежното черковно началство. Много пжти сж идвали да питатъ: какво да направжтъ съ кумци, които искатъ да си оставжтъ кръстникътъ (кумъ). На таквизъ кумци народътъ гледа съ прѣзрѣние и то става твърдѣ рѣдко: особно това се появи отъ войната насамъ.

Кръстника се зове по нѣкждѣ и „схджъ“. Тая дума употрѣбляватъ и турцитѣ.

Слѣдъ вѣнчаванъето младоженцитѣ се връщатъ у момкови. На вратата ги посрѣщатъ домашнитѣ. Първий обрядъ, който